

3 FEBRUARI 2021

Een ooievaar staat in het nest van de buren. Dat is wel erg vroeg, en er is zeer koud weer voorspeld. De volgende dag vliegt hij recht op het nest boven op ons dak aan, terwijl ik uit het raam kijk zie ik hem op me af zweven. Een kort geklepper als hij is geland. De dag erna staat hij echter op weer een ander nest, vlak naast de spoorlijn. Hij heeft duidelijk nog niet besloten waar de lekkerste slakken te vinden zullen zijn, een enkele mol, wat ratten, muizen, vissen, salamanders, slangen en kikkers als er niks anders is. Waar kan hij zijn toekomstige vrouw mee verlokken? Een paalnest met uitzicht op de weide van boer Henk? Of misschien toch liever die bij Ellie en Peter in de tuin, waar schapen grazen en een stuk of wat kauwen een nest in het gat boven hun zolder hebben gebouwd?

Het ooievaarsnest op ons dak is tevens een flatgebouw voor mussen. Er wonen zeker acht paartjes.

8 FEBRUARI

Alles is wit. De buikjes van de roodborsten en mezen weerkaatsen de sneeuw terwijl ze van boom naar voederplek vliegen. Nooit eerder was me opgevallen dat ze zoveel wit in hun buikveren hebben.

9 FEBRUARI

Wat een schitterende dag, sneeuw blinkend in de zon. En daar zie ik de ooievaar aan komen vliegen. Ach, en er staat er nog een in het nest! Deze twee hebben elkaar alvast gevonden. Misschien zijn het overwintersaars, van het ooievaarsstation De Lokkerij hier dichtbij. Frits en Els Koopman hebben daar ooievaars reddend tot hun levensdoel gemaakt. We zijn er al meerdere keren langs geweest.

‘O, hallo,’ zeg ik tegen de vogels, omhoogkijkend. Als ik een paar foto’s neem vliegen ze op. Ze komen niet meer terug.

10 FEBRUARI

Er klinkt veraf geklepper. Aan de andere kant van het spoor zitten ze nu. Samen in een ander nest dat op een hoge paal gebouwd is, vlak naast een bedrijf waar dakpannen in ijzeren kooien liggen opgestapeld, en zeer dicht bij de treinrails. ‘Hoezo kiezen ze die plek uit?’ vraag ik me af. ‘Ze houden van het gezelschap van mensen,’ zegt Redmond.

Twee roodborstjes zitten om beurten vlak voor het raam, kijken naar binnen. ‘Zie, hij vraagt om voer. Je weet waarom roodborstjes dicht bij mensen blijven?’ vraagt Redmond als we tijdens het ontbijt de druk doende mezen en mussen en roodborsten in de sneeuw gadeslaan.

Evolutionair gezien zijn ze eraan gewend met vee op te trekken, zegt hij. ‘Daarom zijn ze niet bang voor ons mensen.’

15 FEBRUARI

Alles druipt door de koude natte smeltsneeuw. Geen ooievaar te zien. Er zijn meer vogels dan ooit in de tuin nu de dooi is ingezet. Ik tel zeven zwarte merels (mannetjes) en één vrouwtje (bruin). Er zijn kauwen, kraaien, eksters, mussen, mezen, vinken. Ze lijken uitgehongerd, pikken fanatiek aan alles wat eetbaar is.

‘Volgens mij vinden mensen kauwen zo leuk omdat ze net zo lopen als wij,’ zegt Redmond terwijl hij zijn dagelijkse portie pillen in een zilveren schaal (erfstuk) verzamelt.

Een schaal met gekookte gamba’s die in de vorst stijf bevroren waren wordt nu gretig aangepikt door de merels. ‘Ze denken zeker dat het dikke maden zijn,’ zeg ik.

‘Nee, pissebedden,’ zegt Redmond. ‘Kreeftachtigen.’

17 FEBRUARI

Er liggen nog wat resten sneeuw in de tuin. Het wit steekt lelijk af tegen het gras en de beukenhaag. De vijver is nog bedekt met een brok ijs, ondoorzichtig als zure melk en met dezelfde kleur. Aan de randen is het al vloeibaar. We hoeven niet meer elke dag met een kan kokend water een gat in de ijsmassa te smelten.

Als we dat niet doen sterven de watervlooien. ‘Daphnea,’ noemt Redmond ze liefkozend.

‘Je moet jezelf zo klein denken als een watervlo, en dan de vijver rondkijken. Dan zie je daar enorme oerwouden en reusachtige monsters. Het ergste monster, de watertijger, is de larve van de geelgerande roofkever! O wee, daar komt hij met zijn opengesperde kaken op je af!’ (hij maakt snelle zwenkende bewegingen met zijn handen).

Temperaturen terug naar rond de 10 graden Celsius. De ooievaars zijn weer terug in het nest langs de spoorbaan. Waar zijn ze geweest tijdens de strenge vorst? Ze lijken klaar voor de lente. Het is het enige paar tot nu toe.

19 FEBRUARI

Sinds gisteren staan er ooievaars op alle (drie!) de nesten bij de burens. Op een van die nesten zit zelfs al een paar. Volgens het *Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North Africa* (1982) keert de vrouw vaak terug op hetzelfde nest, het maakt haar niet uit welke man daar aanwezig is. Ze kiest voor de juiste kleur gordijnen, zeg maar. Het is dus zaak voor de mannetjes om het nest te bewaken, anders krijgen ze geen partner.

20 FEBRUARI

7.00 uur. Een merel doet zangoefeningen. Hij klinkt nog een beetje schor. We hopen dat er ten minste één in onze tuin blijft wonen, ondanks de kat. In de allerhoogste takken van de allerhoogste bomen zitten plukjes spreuwen. Ze maken allerlei lokkende en vreemde, bijna mechanische geluiden. En dan,

terwijl de zon nog heel laag staat, een ander onverwacht geluid boven me. ‘*Whoop whoop...*’ Zeventien wilde zwanen vliegen over, richting het oosten.

Op ons dak staan weer even twee ooievaars, maar ze hebben zich nog niet gesetteld. De mannetjes zijn elkaar van de verschillende nesten af aan het jagen. Als er een op zijn plek staat en er komt een tweede naderbij, dan wordt ie met een pik van de snavel weggebonjourd. Overal klinkt geklepper. Ook recht boven mijn hoofd, waar het nest is. Vanuit mijn raam heb ik zicht op de af-en-aanvliegroute.

21 FEBRUARI

Eindelijk. De langverwachte partner is aangekomen. Mijn angst dat het nest onbewoonbaar verklaard was blijkt ongegrond. Het nieuwbakken echtpaar is zeer verliefd. ‘Dat is love-love,’ zegt Redmond. Ze draaien elegant om elkaar heen. Klepperen samen, met het hoofd in de nek. Dat geklepper wordt beantwoord door de nestbewoners op het aangrenzende perceel. Tevreden staat ons paar samen op het nest, ze draaien hun hoofden en snavels simultaan dezelfde kant op. Wij kijken naar hen, zij kijken terug zonder een spoortje van nervositeit. De witte borstveren kleuren roze terwijl de zon achter de heg verdwijnt en de eerste warme dag van dit jaar wegzakt.

De spreeuwen zijn nu ook klaar om onder onze dakpannen te gaan nestelen. Koolmezen en pimpelmezen vechten om de beste vogelhuisjes. De mussen in het ooievaarspentagon zijn blij dat hun grote beschermers zijn aangekomen. Een van de ooievaars kriebelt de ander met de snavel in de nekveren.

‘Dat is de man,’ zegt Redmond.

‘Nee, dat is de vrouw,’ zeg ik.

‘Het is de man,’ houdt Redmond vol.

‘Hoe kun je zo zeker zijn dat het de man is?’ wil ik weten. De werkelijkheid is dat we het niet kunnen zien aan de buitenkant. Totdat ze gaan paren.

‘Het is hetzelfde in het hele dierenrijk,’ zegt Redmond met een licht geërgerde armbeweging, hoe kan ik zo dom en koppig zijn. ‘De mannen beginnen met liefkozen. Pas een tijd erna wordt dat door de vrouw beantwoord.’

22 FEBRUARI

Een van de paartjes bij Ellie en Peter zijn serieus bezig met gezinsuitbreiding. Ze doen ‘het’ ongeveer de hele dag door. Een korte wip, dan staan ze weer even op kracht te komen. Dan nogmaals. Vele malen per dag. Tijdens de daad tikken de snavels tegen elkaar aan. Dat brengt een ander geluid teweeg dan een sologeklepper. Ik vraag me af of het geluid van het geklepper wel eens geanalyseerd is. Ik hoor boventonen die veranderen en verschil in snel en langzaam kleppen. Misschien zijn ze eloquenter dan we denken.

Soms scheert er een langs met takjes in de bek. Het huis een beetje opknappen. De voorjaarsbeurt. ‘Onze’ ooievaars zijn nog even aan het bijkomen van de lange tocht. Ze slapen wat en zoeken naar voedsel in de weilanden om ons heen. Daar lopen ze met stijve lange benen hun zware lijf te balanceren. De snavel naar beneden gericht alsof ze ernstig aan het nadenken zijn.

27 FEBRUARI

Het is voornamelijk chillen wat onze ooievaars doen, in tegenstelling tot hun burens, die nu allemaal met bevruchting bezig zijn. Het is duidelijk hoorbaar aan het soort geklepper dat ze maken. Redmond is ervan overtuigd dat hij kan praten met onze ooievaars.

‘Het móéten wel dezelfde zijn als in andere jaren,’ zegt hij. ‘Ze herkennen ons. Als ik zo doe’ – hij maakt een soort klepperend geluid met zijn mond – ‘houden ze hun hoofd scheef, en luisteren naar me.’

De enige manier om daarachter te komen, of ze werkelijk ieder jaar terugkomen op hetzelfde nest, is om de ringen te lezen. Wij krijgen het niet voor elkaar. Misschien kunnen de kinderen die straks langskomen het met de telescoop zien. Dan kunnen we ze ook beter als man en vrouw identificeren, want de een heeft een zilveren ring en de ander een zwarte. Wie er straks tijdens de paring bovenop zit is de man.

28 FEBRUARI

Er is toch wel wat actie. Beide ooievaars vliegen nu met takjes en droog gras op het nest aan. Het lijkt alsof dat een bijzonder opwindend gebeuren is. Het achterlijf is er heftig bij aan het beven. Zou dit een soort voorspel zijn? Het is een secuur werk, dat neerleggen van de takjes en het hooi. Daar moet straks tijdens hittegolven, regenbuien en windhozen stoïcijns op gezeten worden.

De spreeuwen zijn terug en hebben het dak weer in gebruik genomen. Ze maken hun nesten onder de dakpannen en vullen de gaatjes op met takjes en mos. Mij baart het zorgen, dat piepschuim overal. Redmond zegt dat het geen chemicaliën afgeeft en dat we ons erbij moeten neerleggen.

1 MAART

De zwarte ring is gelezen door broer Flo en zus Jo, de kinderen die af en toe uit Amsterdam op bezoek komen. De ooievaarman heeft een zwarte ring met nummer 1 E802/NLA.

Buurman Peter zegt dat het dezelfde ooievaar is die vorig jaar in ons nest zat. Hij heeft een jaarverslag van het ooievaarsstation waar alle ringnummers in staan, dat hij belooft langs te komen brengen. Er staat ook in of ze ergens zijn gespot op hun reizen naar het zuiden. De zilverkleurige ring is niet te lezen omdat de vrouwelijke ooievaar steeds blijft zitten. Zelfs tijdens de (poging tot) paring verroert ze geen veer. Het is al met al behoorlijk rustig op het dak.

3 MAART

Man ooievaar komt met wat takjes aan op het nest. Hij wordt met geklepper en hoofd in de nek begroet. Er ontstaat wat onenigheid over de plaatsing van het nieuwe ameublement, de tak wordt door twee snavels verschillende kanten op getrokken. Vrouw wint, ze legt de tak aan de andere kant van het nest. Even later wordt er nog een pluk droog gras gebracht door man. Dat lijkt zeer in de smaak te vallen.

Het is een grijze bewolkte koude dag. Bij de burens begint geklepper, wat wordt overgenomen door de andere nesten. Een klepperkoor.

5 MAART

Storkrapport! Redmond komt de badkamer in – Russische muts op het hoofd, grote Noorse soldatenjas aan –, waar ik me aan het afdrogen ben. ‘Ze waren samen bezig nieuwe takjes te plaatsen, beide snavels aan een tak, toen de man een snelle poging deed tot de daad. Ik denk niet dat ze er al klaar voor is. Het was erg kort, en toen ging hij er maar weer af en begon met zijn snavel zachtjes in haar nek te bijten.’

7 MAART

We hebben twee bijenvolkjes in de tuin gekregen. Onder bomen waar ze beschut zijn en met zicht op de opkomende zon heeft Garrelt twee mooie houten kistjes neergezet, bijenhuisjes. Een paar verkenners verlieten de kasten om zich te oriënteren, een snelle circulaire vlucht opwaarts.

Garrelt, die nog niet eerder in Drenthe op visite was, liep